

Συγκλονίζει έρευνα για τις τοξικές ουσίες στο περιβάλλον
Έως και το 50% των παιδιών μπορεί να γεννιούνται με αυτισμό
μέχρι το 2025

Καθ. Αγνή Βλαβιανού Αρβανίτη
Πρόεδρος και Ιδρύτρια της Διεθνούς Οργάνωσης Βιοπολιτικής
Πρέσβειρα για τον Αυτισμό

Εκρηκτική αύξηση στα ποσοστά αυτισμού

Η εκρηκτική αύξηση στα ποσοστά γεννήσεων παιδιών με αυτισμό αναδεικνύει τις τρομερές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία του ανθρώπου που προκαλεί η **αλόγιστη χρήση χημικών ουσιών στη γεωργία και την παραγωγή τροφίμων**. Η σχέση μεταξύ περιβάλλοντος και υγείας είναι πιο στενή και πολύπλοκη απ'ότι μέχρι σήμερα πιστεύαμε.

Στη χώρα μας υπολογίζεται ότι υπάρχουν περίπου 150.000 άτομα με αυτισμό. Ο αυτισμός εμφανίζει μεγάλη ποικιλία κλινικής έκφρασης, αποτελώντας ένα **φάσμα διαταραχών**. Περίπου το 70% των ατόμων με αυτισμό παρουσιάζει ταυτόχρονα διαφορετικής σοβαρότητας νοητική υστέρηση, το 20% νοητικές λειτουργίες σε φυσιολογικό επίπεδο και το υπόλοιπο 10% υψηλό επίπεδο νοητικών δεξιοτήτων. Τις περισσότερες φορές, **η διάγνωση ότι ένα παιδί πάσχει από αυτισμό ή διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή αυτιστικού τύπου τίθεται όταν πάει σχολείο ή και αργότερα.** Άτομα με αυτισμό μπορεί να διαφέρουν πολύ στη νοημοσύνη και στην ικανότητα ομιλίας, αλλά όλα σχεδόν έχουν μια κυριολεκτική αντίληψη για τον κόσμο και περιορισμένα ενδιαφέροντα, ενώ αδυνατούν να έχουν τις κατάλληλες συναισθηματικές αντιδράσεις. Πολλά έχουν ειδικές δεξιότητες, όπως πολύ ισχυρή μνήμη, ενώ λίγα έχουν πολύ υψηλή νοημοσύνη ή «ιδιοφυία» για ορισμένα γνωστικά αντικείμενα, όπως μαθηματικά. Αυτή η **ανομοιογένεια και η συνύπαρξη ελλειμμάτων με δεξιότητες κάνουν τον αυτισμό ακόμα πιο δύσκολο να κατανοηθεί και να αντιμετωπιστεί.**

Ένας στους 166 Έλληνες υποφέρει από αυτισμό

Το 1992 δημιουργήθηκε η **Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Ε.Ε.Π.Α.Α.)** μια οργάνωση εθνικής εμβέλειας στην οποία συμμετέχουν γονείς από όλες τις περιοχές της χώρας. Στόχος είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και της πολιτείας, η επιμόρφωση των γονιών, η εξειδικευμένη κατάρτιση στελεχών εκπαίδευσης υγείας και πρόνοιας στον αυτισμό, και η μεταφορά γνώσης για τη φύση των αναπτυξιακών διαταραχών του αυτιστικού φάσματος και για τους τρόπους αντιμετώπισής τους από τις αναπτυγμένες χώρες. Η Ε.Ε.Π.Α.Α κατόρθωσε, **καταβάλλοντας τεράστιες προσπάθειες, να προσπεράσει τα εμπόδια** και, με δωρεές φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, να δημιουργήσει στη **Ζίτσα Ιωαννίνων** το πρώτο κέντρο διαβίωσης ενηλίκων ατόμων με αυτισμό, καθώς επίσης, με κρατική χρηματοδότηση, να δημιουργήσει ένα **Κέντρο Ημέρας στην Αττική**.

Περιβάλλον – κλειδί για την πρόληψη διαταραχών υγείας

Οι προσπάθειες της Ε.Ε.Π.Α.Α. αξίζουν την συμπαράσταση όλων μας, γι'αυτό και η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής προσφέρει την αμέριστη υποστήριξή της στο έργο της.

Όπως τονίζουμε εδώ και 30 χρόνια, οι επιπτώσεις στην υγεία από τη ρύπανση και τους υποβαθμιζόμενους φυσικούς πόρους δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται απομονωμένα. Το περιβάλλον, ως κοινό σημείο αναφοράς, παρέχει ένα δυνατό σύνδεσμο για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προκλήσεων και την αποτελεσματική πρόληψη περαιτέρω καταστροφών. Στον τομέα της πρόληψης και της έγκαιρης διάγνωσης πολλαπλών διαταραχών υγείας, συμπεριλαμβανομένου του αυτισμού, υπάρχει ανάγκη να αποτελέσουν τα επιστημονικά στοιχεία για τις επιπτώσεις της ρύπανσης στην υγεία βάση για τη χάραξη της περιβαλλοντικής πολιτικής σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, ενώ ταυτόχρονα να επισημανθεί ο κίνδυνος από την χρήση των χημικών ουσιών στη γεωργία και την παραγωγή τροφίμων. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, πρέπει να γνωρίζουμε περισσότερο για τα αίτια και τα χαρακτηριστικά των προβλημάτων υγείας που συνδέονται με την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, και κυρίως, να εκτιμήσουμε πόσο σημαντική είναι η εφαρμογή περιβαλλοντικής ηθικής σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα.

Εκπαίδευση για ένα «υγιές» περιβάλλον

Εξίσου απαραίτητη είναι και η εκπαίδευση και κατάρτιση σχετικά με την αλληλεξάρτηση ενός καθαρού και «υγιούς» περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας. Η κατάρτιση αυτή, εκτός από το ότι είναι αναγκαία στην πρόληψη και αντιμετώπιση διαφόρων νόσων και παθήσεων, συμβάλλει και στην αντιμετώπιση της ανεργίας με τη δημιουργία νέων επαγγελμάτων και θέσεων εργασίας. Για τον σκοπό αυτόν, η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής έχει εκπονήσει εκτενές πρόγραμμα ηλεκτρονικής μάθησης, το οποίο είναι διαθέσιμο διαδικτυακά (<http://elearning.biopolitics.gr/>) με 10.000 συμμετοχές από 129 χώρες και θετικό αντίκτυπο που έχει ξεπεράσει κάθε προσδοκία. (βλ <http://biopolitics.gr/biowp/education/iube-comments>).

Καθοριστικά τα ΜΜΕ

Ο ρόλος των ΜΜΕ είναι καθοριστικός για να ενταχθούν τα άτομα με αυτισμό στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Το σημαντικότερο εμπόδιο που πρέπει να ξεπεραστεί είναι οι διακρίσεις εναντίον των ατόμων με αυτισμό, κυρίως αυτών με σοβαρά προβλήματα. Εκτός από τις προσωπικές προσπάθειες, χρειάζονται εκστρατείες ενημέρωσης και εκπαίδευσης της κοινής γνώμης σχετικά με τα χαρακτηριστικά του αυτισμού, τις ανάγκες των ατόμων με αυτισμό, καθώς και τα δικαιώματα των ιδίων και των οικογένειών τους. Τα σύγχρονα ΜΜΕ και το διαδίκτυο είναι ισχυρά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καταρρίψουν μύθους, να προκαλέσουν αλλαγή συμπεριφοράς, να ενθαρρύνουν εποικοδομητικές στάσεις.

«Ενοχοί» τα γεωργικά χημικά και μεταλλαγμένα τρόφιμα

Κορυφαίοι αμερικανοί επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο MIT προειδοποιούν ότι η χρήση της γλυφοσάτης, ουσίας που περιέχεται σε πολλά γεωργικά φυτοφάρμακα, συνδέεται με αυξανόμενα ποσοστά αυτισμού. Παιδιά με αυτισμό παρουσιάζουν βιολογικούς δείκτες ενδεικτικούς υπερβολικής έκθεσης στη γλυφοσάτη, όπως έλλειψη ψευδάργυρου και σιδήρου, χαμηλό θειϊκό ορό, επιληπτικές κρίσεις και μιτοχονδριακή διαταραχή. Μία πρόσφατη έρευνα δείχνει ότι οι έγκυες γυναίκες που διαμένουν κοντά σε φάρμες όπου χρησιμοποιούνται φυτοφάρμακα έχουν 60% αυξημένο κίνδυνο να αποκτήσουν παιδιά με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού. Η βιοχημική δράση της γλυφοσάτης αναστέλλει την λειτουργία των ευεργετικών βακτηριδίων του εντέρου που εφοδιάζουν τον οργανισμό μας με ζωτικής σημασίας αμινοξέα, γεγονός που οδηγεί σε πολύ σοβαρές επιπλοκές όπως ανάπτυξη παθογόνων μικροοργανισμών, παρέμβαση στην

σύνθεση αμινοξέων, συμπεριλαμβανόμενης της μεθειονίνης, με αποτέλεσμα **ελλείψεις σε καίριους νευροδιαβιβαστές** και σε φυλλικό οξύ, καθώς και συμπλοκοποίηση σημαντικών ανόργανων συστατικών όπως ο σίδηρος, το κοβάλτιο, το μαγγάνιο, κ.α., που επηρεάζουν τις εγκεφαλικές λειτουργίες.

Άλλες **τοξικές ουσίες μπορεί επίσης να επιδρούν στον αυτισμό**. Παιδιά που ζουν σε σπίτια με δάπεδα βινυλίου, τα οποία δύναται να εκλύουν φθαλικό εστέρα, είναι πιο πιθανό να εμφανίσουν αυτισμό. Παιδιά των οποίων οι μητέρες κάπνιζαν κατά την εγκυμοσύνη έχουν επίσης διπλάσιες πιθανότητες ανάπτυξης της διαταραχής. Η έρευνα σήμερα αναγνωρίζει ότι οι περιβαλλοντικοί ρύποι όπως τα PCBs, τα PBDEs και ο υδράργυρος μπορούν να μεταβάλουν την λειτουργία των νευρώνων του εγκεφάλου ακόμη και πριν τη γέννηση ενός παιδιού. Επίσης, πολλές μελέτες έχουν χαρακτηρίσει ως «**ένοχα**» κάποια εμβόλια, καθώς και την διατροφή, **κυρίως τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα**. Μάλιστα τα ποσοστά αυτισμού παρουσιάζονται υψηλότερα σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές σε σύγκριση με άλλες, γεγονός που οι ειδικοί μεταφράζουν ως αποτέλεσμα έκθεσης σε **τοξίνες του περιβάλλοντος**.

Γονίδια και περιβάλλον

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο **αυτισμός είναι πάθηση πολυπαραγοντική** και ένα σύνθετο πρόβλημα με πολλές πιθανές αιτίες. Όμως μεγάλη έρευνα που διενεργήθηκε στη Σουηδία με αντικείμενο τα αίτια του αυτισμού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι **περιβαλλοντικοί παράγοντες είναι εξίσου σημαντικοί με τους γονιδιακούς**, αντίθετα με προηγούμενες έρευνες που τους απέδιδαν πολύ μικρότερη σημασία. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το περιβάλλον παίζει καίριο ρόλο για την ανάπτυξη ή όχι κάποιας αυτιστικής διαταραχής και ως εκ τούτου είναι απαραίτητο να δώσουμε **ιδιαίτερη προσοχή στο περιβάλλον** στο οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά, να φροντίσουμε για την ανάπτυξη και εφαρμογή αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής και να **ενσωματώσουμε τα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με το περιβάλλον στις γενετικές μελέτες**. Η δυνατότητα να αναγνωρίσουμε μη κανονικά γονίδια ή τους περιβαλλοντικούς παράγοντες που κάνουν ένα γονίδιο ασταθές, μπορεί να οδηγήσει σε έγκαιρη διάγνωση. Όταν η **διάγνωση γίνει έγκαιρα και η παρέμβαση πρώιμα, η εξέλιξη του αυτισμού είναι καλύτερη**, εμποδίζοντας την εδραίωση πολλών ανεπιθύμητων παθολογικών συμπεριφορών.

Ελπίδα για το μέλλον

Καθώς διανύουμε τον 21^ο αιώνα, ας αναρωτηθούμε πώς θα οικοδομήσουμε μια **κοινωνία με θεμέλιο τον σεβασμό για κάθε μορφή ζωής στον πλανήτη**. Πώς θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε το ηθικό υπόβαθρο για την αρμονική συνεξέλιξη της ανθρωπότητας και του περιβάλλοντος; Είναι πλέον ξεκάθαρο ότι δεν αρκεί μια ρυθμιστική μόνο προσέγγιση στην προστασία του περιβάλλοντος. Για την βελτίωση της **υγείας και της ποιότητας ζωής**, όλη η ανθρωπότητα χρειάζεται να διακατέχεται από την **αγάπη και τον σεβασμό για τον βίο**.